

LEONARDO DA VINCI – Prenos inovacij

tune in! Preprečevanje osipništv

**Prevedena in prilagojena zbirka orodij
tune in! za udeležence poklicnega izobraževanja
in usposabljanja (PIU)**

LLP-LDV-TOI-13-AT-0001

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije. Vsebina te publikacije je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije. Izvedba tega projekta je financirana v okviru programa Vseživljenjsko učenje.

Strokovnjaki, ki delajo z osipniki, prav gotovo poznajo trenutke, ko skupina izgubi motivacijo. V takšnih trenutkih je treba ukrepati! Da pa bi lahko kar se da učinkovito ukrepali, smo zbrali in nadgradili 'Zbirko orodij tune in!' za preprečevanje osipništva, ki vsebuje dobre prakse uporabe motivacijskih metod. Pričujočega gradiva prav gotovo ne gre razumeti kot čarobno palico, s katero bomo lahko odpravili vse težave, temveč kot eno od orodij, ki smo ga razvili v projektu, s katerim si lahko pomagamo pri doseganju naših skupnih ciljev. Navodila po potrebi prilagodimo zahtevam ciljne skupine, kar je prav tako eden od ciljev, ki jih želimo doseči.

Želimo vam veliko zanimivih in kreativnih trenutkov ob branju in uporabi dobrih praks ter motivacijskih metod, namenjenih integraciji mladih!

Projektna skupina tune in! Preprečevanje osipništva

POVZETEK

STRAN

1.	USTANOVNA LISTINA DANSKIH PRODUKCIJSKIH ŠOL	5
1.1.	NAČELA DANSKIH PRODUKCIJSKIH ŠOL	8
1.2.	Kako produkcijske šole izvajajo procese učenja in usposabljanja z delom	12
2.	IZOBRAŽEVALNE SMERNICE IN DIDAKTIČNA NAČELA PRODUKCIJSKIH ŠOL V AVSTRIJI	14
2.1.	Interakcija & aktivnosti	16
2.2.	Gastronomija/Strežba	20
2.3.	Delo z lesom	21
2.4.	Delo s kovinami	23
2.5.	Računalniška pismenost	24
2.6.	Dan v mojem življenju	26
3.	DOBRE PRAKSE UPORABE MOTIVACIJSKIH METOD	29
3.1.	Komunikacija – Ustvarjanje skupinske koreografije	29
3.2.	Komunikacija – Geometrija – Skriti lik	31
3.3.	Komunikacija – Humor kot pomoč pri premagovanju začetnih ovir	32
3.4.	Komunikacija – Krepitev samopodobe	34
3.5.	Čutne zaznave/Kuharstvo – Metoda petih čutil	35
3.6.	Kuharstvo – Tiramisu skodelice	41
3.7.	Kuharstvo – Elegantni pogrinjki	43
3.8.	Elektrika – Inštalacija tipkala in zvonca	45
3.9.	Energija – fotovoltaična svetila	47
3.10.	IKT – Oblikovanje in priprava dokumentov s pomočjo programa Microsoft Office Word	49
3.11.	Matematika – Povprečna starost skupine	51
3.12.	Mehanika / Elektronika – Robot igrača	56
3.13.	Mehanika / Angleščina – Škatla za orodje	58
3.14.	Mehanika – Italijansko podjetje za usposabljanje Freccia delle Dolomiti	60
3.15.	Delo s kovino – Kako vrtati jekleno pločevino	62

3.16.	Delo s kovino – Izdelava listov iz kovine	63
3.17.	Team building, razvoj socialnih veščin, povezovanje – Jata gosi.....	64
3.18.	Team building, razvoj socialnih veščin, povezovanje – Izlet.....	67
3.19.	Team building, razvoj socialnih veščin, povezovanje – Izdelovanje obeska za ključke iz blaga ali klobučevine.....	68

I. Prvotna verzija

1. USTANOVNA LISTINA DANSKIH PRODUKCIJSKIH ŠOL

Združenje danskih produkcijskih šol spodnje besedilo navaja kot Ustanovno listino danskih produkcijskih šol, ki opredeljuje osnovna načela, veljavna v produkcijskih šolah na Danskem.

Uvod

Splošni politični cilj danskega sistema izobraževanja je omogočiti vsem mladim možnosti izobraževanja in usposabljanja, s pomočjo katerega se bodo lahko izučili in usposobili za nek določen poklic. Ustanovno listino, ki vam jo predstavljamo v nadaljevanju tega dokumenta, priznavajo vse danske produkcijske šole in jo uporabljajo skladno z veljavnima nacionalnima strategijama "Izobraževanje in razvoj spretnosti za vse" ter "Vseživljenjsko učenje".

Produkcijske šole so namenjene mladim, ki iščejo drugačne oblike izobraževanja in usposabljanja. Namenjene so predvsem tistim, ki potrebujejo drugačne in individualno prilagojene pristope ter metode učenja, in se jim zdijo tradicionalni sistemi izobraževanja in usposabljanja preveč akademsko naravnani. Ponudba produkcijskih šol vključuje programe z jasno opredeljenimi in uresničljivimi cilji ter okvirji za mlade, ki potrebujejo - ali želijo - tesno povezavo med teoretičnim učenjem in praktičnim usposabljanjem z delom.

Temelj učnega okolja in pedagoških pristopov, ki se uporabljajo v produkcijskih šolah, je učenje s pomočjo praktičnega usposabljanja z delom in reševanje nalog v realnem delovnem okolju, usmerjenih v proizvodnjo realnih izdelkov, izvajanje realnih storitev, namenjenih prodaji in resničnim strankam. Je izkustveno učenje, ki ga izvajamo s pomočjo praktične izkušnje, in sicer s ciljem prepoznavanja in nadaljnega razvoja poklicnih, socialnih in osebnih kompetenc vsakega posameznega udeleženca, ki obiskuje produkcijsko šolo.

Ustanovna listina je usklajena z vsemi veljavnimi predpisi in nacionalno zakonodajo, ki ureja delovanje danskih produkcijskih šol, vključuje pa tudi stališča, ki jih je Združenje danskih produkcijskih šol oblikovalo v predhodnih izdajah.

Ustanovna listina združuje vrednote in filozofijo danskih produkcijskih šol ter si istočasno prizadeva za razvoj evropske ustanovne listine in s tem skupnih evropskih načel znotraj evropskih produkcijskih šol.

S pričujočo Ustanovno listino danskih produkcijskih šol želimo vse produkcijske šole na Danskem osvetliti skupne cilje in vrednote. Združenje danskih produkcijskih šol tako spodnja načela priznava kot znak kakovosti danskih produkcijskih šol.

April 2010

ZDRUŽENJE DANSKIH PRODUKCIJSKIH ŠOL

NAČELA DANSKIH PRODUKCIJSKIH ŠOL

1

Temeljna značilnost produkcijskih šol je praktično usposabljanje z delom in proizvodnja.

2

Učenje poteka v odgovorni in povezani delovni skupnosti. Cilj učenja je osebni, socialni in poklicni razvoj posameznika.

3

Teoretična navodila so integrirana v praktično delo in proizvodnjo.

4

Udeleženci se vključujejo v delavnico pod vodstvom mentorja oz. inštruktorja, kjer sodelujejo tudi drugi udeleženci, ter v druge aktivnosti produkcijskih šol.

5

Ponudba produkcijskih šol zagotavlja kakovost in vključuje delavnice iz različnih poklicnih področij, ki odgovarjajo na trenutne potrebe in povpraševanje na tržišču.

6

Produkcijske šole udeležencem zagotavljajo izobraževanje in usposabljanje iz splošnih predmetov ter kulturnega in socialnega področja.

7

Vpis v in izpis iz produkcijske šole je povsem individualno naravnan, kar je povsem odvisno od individualnih potreb udeležencev.

8

Udeleženci za aktivno udeležbo prejemajo finančna sredstva v obliki dodatka za aktivnost.

9

Produksijska šola spremlja in podpira vsakega udeleženca tako, da mu pomaga pri zastavljanju realnih ciljev in pri doseganju le-teh v času vključevanja v produkcijsko šolo.

10

Razvoj kompetenc udeležencev je dokumentiran in jasno razviden iz potrdila/certifikata, ki ga prejmejo ob zaključku.

11

Produksijske šole so neodvisne ustanove.

1.1. NAČELA DANSKIH PRODUKCIJSKIH ŠOL

1

Temeljna značilnost produkcijskih šol je praktično usposabljanje z delom in proizvodnja.

Bistvo učnega okolja, značilnega za produkcijsko šolo, sta praktično delo in proizvodnja.

Izdelki, ki jih izdelujejo, in storitve, ki jih izvajajo udeleženci produkcijske šole, se prodajajo na realnem trgu resničnim strankam. Realna proizvodnja tako mentorjem oz. inštruktorjem ter ostalim zaposlenim v procesu dela z mladimi omogoča prostor, v katerem lahko svojim udeležencem ponudijo možnosti učenja in usposabljanja z delom ter izvajanja nalog, ki imajo v povsem specifičnih situacijah neposredno vrednost in funkcijo tako za udeleženca kot za šolo in naročnika.

Udeleženci imajo možnost raziskovanja, odkrivanja in spoznavanja vseh pomembnih procesov, ki zaznamujejo delo in proizvodnjo – od ideje, za katero se odločimo, da jo bomo izvedli, planiranja, izvajanja, do določanja vrednosti izdelka ali storitve in nazadnje tudi dostave oz. izvedbe le-te.

Temelj delovanja produkcijskih šol je razumevanje dela in proizvodnje kot dveh dejavnikov, ki omogočata skupno izkušnjo in priznavanje vsakega posameznika. Udeleženci so tako zavezani k doseganju skupnih ciljev, se učijo definirati svoj osebni status in identiteto, kar zahteva njihovo aktivno sodelovanje in jim pomaga pri določanju časovnega okvirja.

2

Učenje poteka v odgovorni in povezani delovni skupnosti. Cilj učenja je osebni, socialni in poklicni razvoj posameznika.

V produkcijski šoli proizvodnja predstavlja pedagoško orodje oz. sredstvo za izvajanje različnih učnih in delovnih procesov ter različnih oblik učenja. Zato je zelo pomembno, da proizvodnjo razumemo kot cilj, če jo želimo uporabiti kot sredstvo integracije.

Ko se udeleženci soočijo z načinom dela v delavnicah, kjer mora biti delo pravočasno opravljeno, so postavljeni pred premagovanje izzivov, povezanih s prevzemanjem odgovornosti, sposobnostjo prilagajanja ter sodelovanja, in sicer z namenom izvedbe zadane naloge od začetka do konca skladno z zastavljenim načrtom. Učne in delovne procese je torej treba organizirati tako, da bodo vse udeležence znotraj neke delavnice povezovali v delovno skupnost, katere temelj so skupne vrednote, kot so pristno sodelovanje in prevzemanje odgovornosti vseh posameznikov, ki sodelujejo, v smiselno oblikovani enoti.

Učenje poteka v socialnem okolju, ki spodbuja vključevanje in razvoj tako na osebni, poklicni in socialni področji. K tovrstnim oblikam učenja pripomore tudi medvrstniško učenje, ki ga izvajajo bolj izkušeni sovrstniki, kar predstavlja izredno pomemben način vzpodbujanja in uresničevanja osebnih, poklicnih in socialnih ciljev slehernega posameznika.

3

Teoretična navodila so integrirana v praktično delo in proizvodnjo.

V učnih in delovnih procesih je treba udeležencem zagotoviti zadostno mero informacij in teoretičnih navodil, če želimo, da bodo svoje delo uspešno opravili. Informacije in navodila moramo poleg tega ustrezno prilagoditi in integrirati v praktično delo ter proizvodnjo.

Ko so udeleženci soočeni z dejstvom, da morajo neko določeno delovno situacijo oz. praktični problem reševati s pomočjo povezovanja teoretičnih vsebin in praktičnega znanja, se v njih prebudi zanimanje za spoznavanje le-teh, kar posledično krepi njihovo znanje na zadevnem področju.

4

Udeleženci se vključujejo v delavnico pod vodstvom mentorja oz. inštruktorja, kjer sodelujejo tudi z drugimi udeleženci, ter v druge aktivnosti produkcijskih šol.

Produkcijske šole temeljijo na ideji ustvarjanja učnih in izobraževalnih programov za mlade, ki potrebujejo drugačne načine učenja in poučevanja, kot smo jih vajeni v običajnih tradicionalnih oblikah izobraževanja in usposabljanja.

Posamezniki, ki se odločijo za obiskovanje produkcijske šole, doživljajo povsem drugačne izkušnje kot dijaki v klasičnem šolskem sistemu. Mnogi se vpišejo v produkcijsko šolo po celi vrsti osebnih porazov in težav, ki so le potrdili njihovo drugačnost in potrebo po drugačnih oblikah in možnostih kakovostnega in uporabnega izobraževanja ter usposabljanja.

Ker želimo, da se udeleženci nenehno razvijajo, moramo dobro spoznati potrebe slehernega posameznika, ki jih prinese s seboj, ko sprejme odločitev, da se bo vključil v produkcijsko šolo.

Ustvarjanje inkluzivnega okolja za vse brez izjeme zahteva prisotnost in predanost odraslih, ki pri tem igrajo vlogo mentorjev oz. inštruktorjev in ostalih strokovnjakov v procesu integracije. Zelo pomembno dejstvo, ki ga je treba pri tem upoštevati, narekuje, da skupine ne smejo biti prevelike in presegati števila udeležencev, ki omogoča individualno obravnavo, saj se bomo le tako lahko posvetili potrebam slehernega udeleženca.

5

Ponudba produkcijskih šol zagotavlja kakovost in vključuje delavnice iz različnih poklicnih področij, ki odgovarjajo na trenutne potrebe in povpraševanje na tržišču.

V produkcijskih šolah izvajamo različne proizvodne in storitvene dejavnosti v obliki delavnic, ki predstavljajo različna delovna področja, kot so prodaja, izvajanje storitev, zdravstvo in nega, mediji, kreativnost itd.

Delovna področja morajo biti zasnovana in izbrana tako, da usposabljaajo mlade in jim zagotavljajo razvoj kompetenc, ki jih potrebujejo na različnih poklicnih področjih in so odraz potreb na trgu delovne sile.

6

Produksijske šole udeležencem zagotavljajo izobraževanje in usposabljanje iz splošnih predmetov ter kulturnega in socialnega področja.

Produksijske šole zagotavljajo možnosti usposabljanja za udeležence, ki morajo izboljšati svoje osnovne kompetence, kot so danščina, matematika in računalništvo. Poleg tega morajo uporabljati učne metode, ki omogočajo individualno prilagojeno učenje upoštevajoč sposobnosti in potencialne slehernega udeleženca. Vse oblike izobraževanja in usposabljanja se morajo tako povezovati ali drugače nadgrajevati praktično delo v delavnici.

To so lahko manjše naloge, kot so registracija, kalkulacije in knjigovodstvo znotraj posameznih delavnic, povezanih z naročili in nabavo ter porabo različnih materialov in delovnih sredstev, izdatki in prodaja ter poročanje o urah in izplačilih posameznikom. To so naloge, katerih pomen je lahko razumljiv in ne zahtevajo posebnih strokovnih znanj in sposobnosti pri branju ali računanju. Lahko jih izvajamo v skupini z vsemi udeleženci.

Produksijske šole pa organizirajo tudi druga številna usposabljanja in aktivnosti na področjih, kot so sociologija, zgodovina, psihologija, narava, šport itd.

7

Vpis v in izpis iz produktijske šole je povsem individualno naravnano, kar je povsem odvisno od individualnih potreb udeležencev.

Mladi se lahko kadarkoli vpišejo in kadarkoli izpišejo iz produktijske šole, kot jim to narekujejo njihove potrebe. Proces je odprt skozi vse leto.

Ob vključitvi v produktijsko šolo ne postavljamo nobenih posebnih časovnih ali katerihkoli drugih omejitev.

8

Udeleženci za aktivno udeležbo prejemajo finančna sredstva v obliki dodatka za aktivnost.

Udeleženci prejmejo finančna sredstva v obliki dodatka za aktivnost, kar je obdavčeno.

Višina prejetih sredstev je odvisna od točnosti prihoda v šolo in aktivnega sodelovanja znotraj učnih in delovnih procesov.

9

Produksijska šola spremlja in podpira vsakega udeleženca tako, da mu pomaga pri zastavljanju realnih ciljev in pri doseganju le-teh v času vključevanja v produktijsko šolo.

Strokovnjaki v produktijskih šolah mlade udeležence usmerjajo in vodijo skozi procese, s pomočjo katerih spoznavajo svoje poklicne in socialne sposobnosti, spretnosti in veščine.

S strokovnim svetovanjem in vodenjem udeležencem pomagamo pri zastavljanju realnih in uresničljivih ciljev, ki vključujejo uresničljive izzive, ter jim pomagamo te cilje uresničiti v času njihovega vključevanja v produkcijsko šolo.

Strokovnjaki, mentorji oz. inštruktorji imajo tako v okviru učnih in delovnih procesov nalogo vsakodnevnega spremljanja udeležencev, njihovega usmerjanja in vodenja.

V tem smislu se redno izvajajo razgovori, ki vključujejo sprotno ocenjevanje posameznikove integracije v produkcijsko šolo.

Mnoge šole vključujejo različne strokovnjake s področja poklicnega usmerjanja z namenom učinkovitega vodenja in usmerjanja na področju izvajanja socialne zakonodaje in zakonodaje trga dela.

10

Razvoj kompetenc udeležencev je dokumentiran in jasno razviden iz potrdila/certifikata, ki ga prejmejo ob zaključku.

Ker želimo, da udeleženci v času vključevanja v produkcijsko šolo razvijejo občutek samospoštovanja, kar velja za enega zelo pomembnih ciljev, je zelo pomembno, da so vse kompetence, ki jih v tem času razvijejo, priznane in jasno definirane.

Ob zaključku tako prejmejo potrdilo/certifikat, ki dokazuje nivo posameznikovih kompetenc znotraj izbranega področja. Na ta način tudi podpremo nadaljnji izbor in iskanje programov izobraževanja in usposabljanja ali zaposlitve.

11

Produkcijske šole so neodvisne ustanove.

Produkcijske šole so organizirane kot neodvisne ustanove, ki morajo izpolnjevati celo vrsto zahtev skladno z dansko zakonodajo, ki ureja področje produkcijskih šol.

Pri svojem delovanju morajo upoštevati smernice, kot so ustanovitev produkcijskih šol, zapiranje, upoštevanje lokalnih predpisov, naloge posameznih organov, pedagoško in administrativno vodenje, vodenje financ, revizija šole in nadzor s strani pristojnega ministrstva.

1.2. Kako produkcijske šole izvajajo procese učenja in usposabljanja z delom

Proizvodnja kot sredstvo in cilj

Realna proizvodnja izdelkov in zagotavljanje storitev za resnične stranke ali produkcijsko šolo veljata za najpomembnejše integracijsko orodje mladih. Če strnemo: če želimo proizvodnjo uporabiti kot pedagoško sredstvo, mora biti le-ta sama po sebi tudi cilj, kar je bistvo 1. načela Ustanovne listine danskih produkcijskih šol.

Povezana in odgovorna skupnost, namenjena praktičnemu delu, usposabljanju in medvrstniškemu učenju

Udeleženci danskih produkcijskih šol se vključujejo in soustvarjajo povezane in odgovorne skupnosti, namenjene poučevanju in usposabljanju z delom v delavnicah. Toda za poučevanje niso odgovorni le mentorji oz. inštruktorji, temveč tudi vrstniki, ki že imajo več znanja kot začetniki. Metoda vrstniškega učenja je ključnega pomena za kakovost pedagoškega koncepta: spoznavanje in sodelovanje z izkušeni vrstniki, ki pomagajo videti in uresničevati lastne možnosti. Po drugi strani pa ta metoda predstavlja izredno dobro in poučno izkušnjo. Povezana in odgovorna skupnost tako zagotavlja okolje, v katerem je vsak udeleženec pomemben član in potreben za izvedbo prejetih naročil. Pristop je natančneje določen v 2. načelu Ustanovne listine.

Individualni načrti, spremljanje, vodenje in svetovanje

Bistvenega pomena je tudi individualno spremljanje, vodenje in svetovanje udeležencev znotraj učnih in delovnih procesov, kar se izvaja tako v formalnih kot neformalnih oblikah. Skladno z zakonodajo, ki ureja produkcijske šole, se razgovori z udeleženci izvajajo najmanj enkrat na 3 mesece. Na prvem srečanju se za udeleženca izdelajo individualni načrti usposabljanja, ki ga po potrebi na naslednjih srečanjih prilagajamo in dopolnjujemo. Na ta način dokument ostaja dinamična celota, ki določa konkretne poklicno-strokovne, socialne in osebne cilje udeleženca v prihodnjem obdobju. Proti koncu procesa vključevanja se skupaj z vsakim posameznikom v okviru tovrstnih razgovorov osredotočimo na njihove možnosti nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja oz. vključevanja, kar natančneje določa 9. načelo Ustanovne listine.

Tabele realnih kompetenc

Da bi bilo napredovanje udeležencev vidno, in bi lahko spremljali razvoj njihovih realnih kompetenc in sposobnosti znotraj učnih in delovnih procesov, ki jih izvajamo v posameznih delavnicah, mnoge šole uporabljajo t. i. 'Tabele realnih kompetenc'. Vsaka delavnica ima tako na zidu tabelo kompetenc z imeni udeležencev in kompetencami, ki jih je mogoče v neki določeni delavnici razviti. Barve v tabeli ponazarjajo, ali je udeleženec začetnik (rdeča), izkušen (rumena) ali že usposobljen (zelena). Tabela omogoča spremljanje lastnega napredka.

Če kateri od udeležencev začetnikov potrebuje pomoč, lahko s pomočjo tabele hitro ugotovi, kdo je že dovolj usposobljen, da mu lahko pomaga.

Certifikat o pridobljenih kompetencah

Danske produkcijske šole so zavezane k temu, da ob koncu vključevanja udeležencem izdajo certifikat. Prejmejo ga vsi udeleženci, ki so se v produkcijski šoli urili več kot 3 mesece. Certifikat prikazuje realne poklicne/strokovne kompetence, ki jih je posameznik v času vključevanja v produkcijsko šolo osvojil. Poleg poklicnih/strokovnih kompetenc se lahko predstavijo tudi osebne in socialne kompetence. Vsebina certifikata se običajno oblikuje v sodelovanju in v dogovoru med udeležencem in vodjem delavnice.

Dodatne Informacije:

Združenje danskih produkcijskih šol
(Produktionsskoleforeningen)
Dæmningen 33, 2. tv.
DK-7100 Vejle
Danska
Tel: ++45 75 82 20 55
Fax: ++45 75 82 14 12
E-pošta: psf@psf.nu

2. IZOBRAŽEVALNE SMERNICE IN DIDAKTIČNA NAČELA PRODUKCIJSKIH ŠOL V AVSTRIJI

Bistvo produkcijske šole je vzpodbujanje samorazvoja mladih in mladih odraslih v poklicnem in vsakodnevnem življenju. Cilj, ki ga želimo doseči, je razvoj strokovnih in z delovnim mestom povezanih spretnosti ter veščin na eni strani ter razvoj osebnih in socialnih (ključnih) kompetenc ter delovne etike na drugi strani.

Ker so udeleženci pred prihodom v produkcijsko šolo izpostavljeni najrazličnejšim težavam na različnih področjih svojega življenja in so se predhodne oblike izobraževanja izkazale kot neprimerne oz. neustrezne zanje, je eden največjih ciljev njihovega vključevanja v produkcijsko šolo prav razvoj pozitivnega odnosa do učenja in dela.

V tem smislu produkcijske šole pri svojem delu uporabljajo sistematično-konstruktivistične pristope, kar pomeni, da njihov učitelj deluje kot mentor oz. inštruktor, njegov pristop in odnos do udeležencev pa je takšen, da jih opolnomoči in usposablja v iskanju individualnih rešitev za probleme, s katerimi se v učnih in delovnih procesih srečujejo. Pristop in odnos mentorja udeležencem pomaga verjeti, da so sposobni samostojno poiskati rešitve.

V tem smislu so pomembni sledeči pristopi:

Poudarek je na kompetencah in potencialih

V učnih in delovnih procesih se osredotočamo na vire in potenciale udeležencev, njihove kompetence in prednosti; spodbujamo jih k samoiniciativnosti, pripravljenosti do učenja, spodbujamo njihovo motivacijo, samozaupanje, samospoštovanje, pozitivno samopodobo, kar pozitivno vpliva na njihovo pripravljenost do prevzemanja odgovornosti; učni procesi se izvajajo v delavnicah na podlagi praktičnega dela in proizvodnje izdelkov.

Samousmerjevalno učenje

Aktivnost udeležencev močno povečuje intenzivno vključevanje v individualno prilagojene učne in delovne procese, samorazvoj in doseganje zastavljenih ciljev. Mentorji oz. inštruktorji postavljajo zahtevne naloge, ki spodbujajo razvoj posameznikovih spretnosti in veščin. Zelo pomembno je, da v času izvajanja nalog udeležencem podamo neposredno povratno informacijo in utemeljeno oceno njihovega učnega napredka.

Prilagojene učne poti – osredotočenost na udeleženca

V produkcijskih šolah mlade spodbujamo tako, da se osredotočimo na posameznika. To naredimo tako, da v ospredje postavimo posameznikove kompetence, dosedanje izkušnje na področju izobraževanja in usposabljanja, življenjske zgodbe in življenjsko okolje.

Tak pristop zahteva spoštljiv odnos do udeležencev in prizadevanja mentorja oz. inštruktorja, da svoje udeležence opazuje in spremlja iz povsem celostnega stališča kot odgovorne osebnosti, se do njih vede spoštljivo na način, ki jim daje vedeti, da predstavljajo pomemben del neke celote.

Spremljanje učnih procesov

V t. i. poučno-učnem odnosu se osredotočimo na učne in delovne procese ter na kompetence, ki jih je treba v okviru teh procesov osvojiti oz. razviti. Učenje tako postane aktivni proces, ki zahteva veliko mero aktivnosti in odgovornosti vsakega posameznika.

Mentor oz. inštruktor udeležencem zastavlja naloge, jih spodbuja, usmerja delovne procese in spremlja učne procese.

S pomočjo realnih naročil in povsem praktičnih nalog se z udeleženci pogovorimo o kompetencah, ki naj bi jih razvijali v okviru izvajanja neke določene naloge. Takšen pristop jim omogoča vpogled v kompetence, ki jih razvijajo in pomaga poiskati odgovore na vprašanje, zakaj sploh je razvijanje kompetenc pomembno. Poleg tega imajo možnost povezovanja novih vsebine z že obstoječim znanjem, saj se naučijo prepoznavati povezanost med posameznimi vsebinami.

Učenje in usposabljanje z delom – učenje v proizvodnem procesu

V produkcijski šoli smo prepričani, da sta izobraževanje in delo dva zelo pomembna procesa, ki močno vplivata na osebno življenje vsakega posameznika in ju tako lahko uporabimo v povsem izobraževalne namene. Učni in delovni procesi se izvajajo v prostoru, enoti, ki ima podjetju podobno strukturo in tako tudi deluje. Usklajevanje produkcijske šole s konvencionalnimi obrtniki je koristno za mnoge mlade s posebnimi potrebami (npr. učne težave) in istočasno zagotavlja priložnosti in programe, ki jih nudimo v okviru produkcijskih šol.

Produkcijske šole proizvajajo izdelke ali nudijo storitve, ki se prodajajo na realnem trgu na podlagi realnih naročil za resnične stranke. V delavnicah proizvajamo blago in storitve, po katerih se pokaže povpraševanje, kar pomeni, da so naročila realna in ne le produkt simulacij. Poleg tega se mladi vključujejo v učno-delovne procese, znotraj katerih razvijajo lastne kompetence, ki segajo od sprejemanja naročil do končnega izdelka.

2.1. Interakcija & aktivnosti

Spoznavna igra - Bingo

Kategorija: dvig energije v skupini in premagovanje začetnih ovir s pomočjo ugotavljanja lastnosti drugih ljudi

Namen: iskanje posameznikov z določenimi lastnostmi; prepoznavanje skupnih področij

Trajanje: 15 do 20 minut

Material: kopija tabele "Spoznavte Binga"

Lokacija: v prostoru (učilnica) ali na prostem

Postopek: Udeleženci držijo kopijo tabele v roki in se sprehajajo po prostoru. S pomočjo tabele poskušajo najti osebo, ki ustreza enemu od napisov v tabeli. Ko osebo najdejo, se ta podpiše v okence, ki opisuje njegovo/njeno lastnost. Prvi udeleženec, ki zbere 4 podpise v eni vrsti (vertikalno, horizontalno ali diagonalno) zavpije 'Bingo'. Ostali udeleženci z igro nadaljujejo, dokler je mentor ne prekine.

Refleksija: Ob koncu igre udeležence povabimo, da spregovorijo o svojih vtisih in zanimivih stvareh, ki so se pojavile med izvajanjem igre npr. "Nihče nima oblečenega ničesar ročno izdelanega." ali "Nihče ne govori rusko." Pogovorimo se tudi o tem, kako so doživeli sodelovanje z drugimi in pristop do njih, saj nas zanima, ali se jim je to zdelo preprosto ali zahtevno.

Poiščimo nekoga, ki...

... ne govori istega jezika:	... ima domačo žival:	... ima enake barve oči:	... je bil v zadnjih treh letih v bolnišnici (kot pacient):
... je najmanj eno leto živel v tujini:	... igra enako glasbilo:	... je druge narodnosti:	... ima v istem mesecu rojstni dan:
... ima isti najljubši film:	... nosi nekaj ročno izdelanega:	... je bil rojen istega leta:	... nima televizije:
... ima enako število bratov in sester:	... uporablja enaka prevozna sredstva:	... je obiskal državo, ki je mi še nismo:	... se ukvarja z istim športom:

Žogica z imenom

Kategorija: vaja za sprostitev in krepitev koncentracije, premagovanje začetnih ovir

Namen: krepitev koncentracije in sodelovanja, spoznavanje imen udeležencev

Trajanje: 10 do 20 minut

Material: žogice za žongliranje v različnih barvah

Location: v prostoru (učilnica) ali na prostem

Postopek: Udeleženci se postavijo v krog. Eden za drugim povedo svoje ime, ostali udeleženci pa si poskušajo izgovorjeno ime zapomniti. Nato mentor vzame žogico in pokaže, kako jo bomo v igri uporabili. Igro igramo tako, da žogico najprej vržemo v enega od udeležencev in nato izgovorimo njegovo/njeno ime. Udeleženec, v katerega smo vrgli žogico, prav tako vzame žogico in jo vrže v drugega udeleženca. Ponovi enako, kot je storil prvi udeleženec. Na koncu, ko zadnji udeleženec vrže žogico, igro nadaljujemo tako, da jo znova vržemo v mentorja. Vajo večkrat ponovimo v istem vrstnem redu.

Variacije: Po drugem krogu žogice mečemo v nasprotni smeri. Lahko pa uporabimo eno ali dve dodatni žogici. Vse te možnosti lahko med seboj tudi kombiniramo, kot to narekujejo potrebe udeležencev. Naredimo lahko tudi tako, da eno žogico mečemo v eno smer, drugo v drugo smer, pri tretji pa uporabimo povsem drugačni vrstni red.

Refleksija:

- Kaj nam je šlo dobro/slabo od rok?
- Na kaj moramo biti pozorni?
- Ali so bili vsi udeleženci pripravljeni sodelovati?
- Kaj bi lahko izboljšali?

Krepitev zaupanja z vodenjem

Kategorija: vaja za krepitev zaupanja znotraj celotne skupine

Namen: krepitev medsebojnega zaupanja v skupini, prevzemanje odgovornosti, krepitev zaupanja do vodij

Trajanje: 20 do 30 minut

Material: ruta za vezanje oči ali kaj drugega, s čimer lahko udeležencem zavežemo oči

Lokacija: v prostoru ali na prostem

Postopek: Enemu od dveh udeležencev v parih zavežemo oči. Drugi udeleženec iz para prevzame vlogo vodje. Vodje ustvarjajo individualne poti za udeležence z zavezanimi očmi in pri tem izbirajo nivo zahtevnosti.

Možne variacije:

- Med vodenjem se udeleženca ne smeta pogovarjati.
- Vodenje poteka izključno verbalno, in sicer brez podajanja rok ali fizičnega dotikanja.
- Preizkusimo možnosti eno za drugo v kratkih zaporedjih.

Refleksija:

- Kaj potrebujem, da bi postal dober vodja?
- Kaj potrebujem, da bi me drugi lahko vodili?
- V kateri situaciji sem se v redu počutil/a?
- V kateri situaciji se nisem v redu počutil/a?
- S kakšnimi oblikami vodenja se srečujem v vsakodnevnem življenju?
- Kakšno obliko vodenja uporabljam?

2.2. Gastronomija/Strežba

Zlaganje prtičkov

Kategorija: zlaganje prtičkov

Namen: spoznavanje različnih načinov in tehnik zlaganja prtičkov

Trajanje: odvisno od števila uporabljenih tehnik in načinov zlaganja

Material: prtički, mize, stoli

Lokacija: predavalnica, učilnica, dvorana itd.

Postopek:

Prtiček popolnoma razpremo.

Spodnji rob prtička obrnemo navzgor, tako da dobimo trikotnik.

Desni kot trikotnika sedaj zložimo tako, da ga obrnemo navzgor proti zgornjemu kotu trikotnika.

Enako naredimo z levim kotom prtička, ki ga prav tako obrnemo navzgor. Dobili smo kvadrat.

Kvadrat obrnemo, tako da je zgornja stran obrnjena proti mizi.

Kvadrat preložimo po diagonali, vendar ne povsem na sredini, in naredimo trikotnik.

Na zadnji strani oba kota trikotnika zložimo tako, da se med seboj dotikata.

Pri zlaganju bodimo pozorni na vzorce in kje se pojavljajo.

Refleksija:

- Kako ste doživeli vajo?
- Kaj se vam je zdelo zahtevno in kaj preprosto?
- Kje ste potrebovali pomoč?

2.3. Delo z lesom

Izdelava lesene žlice

Kategorija: izdelava izdelka za začetnike

Namen: naučiti se uporabe rezbarskega orodja; delo z lesom; udeležencem naj bi vaja pomagala pri zavedanju lastnih sposobnosti; pridobivanje prvih vtisov pri spoznavanju ročnih spretnosti udeležencev pri uporabi rok in prstov, njihove sposobnosti samostojnega dela, vzdržljivosti, vztrajnosti, sposobnosti koncentracije itd.

Trajanje: 3 do 4 ure

Material: predhodno pripravljen kos lesa limbe (20 cm x 5 cm x 2 cm), vbodna ali tračna žaga, brusni papir, rezbarsko orodje (nož in dleto), primež ali svora, mize, pisala, radirke

Lokacija: v prostoru (učilnica ali delavnica)

Postopek:

1. Na predhodno pripravljen kos lesa narišemo žlico.
2. Z dletom izklesamo glavo žlice.
3. Izklesan kos pritrdimo na mizo s pomočjo primeža ali svore. S pomočjo vbodne ali tračne žage izrežemo žlico, ki smo jo narisali.
4. Oblikujemo držaj žlice in glavo. Žlico zgladimo.
5. Z brusnim papirjem žlico zbrusimo.

Refleksija:

- Kako ste se počutili pri izdelavi žlice?
- Kaj se vam je zdelo preprosto in kaj zahtevno?
- Vas je bilo strah uporabljati nož in dleto?

Pručka

Kategorija: izdelava izdelka za začetnike

Namen: spoznavanje spojev, izdelanih s pomočjo lastovičjega repa

Trajanje: 8 ur

Material: predhodno pripravljen les (jelka), rezbarska žaga, brusni papir, dleto, kladivo, žaga za izrezovanje lastovičjega repa, svinčnik, mizarski meter ali drugi pripomočki za merjenje, primež, skobelj, šablona ali naprava za risanje in merjenje lastovičjega repa, mize, lepilo

Lokacija: v prostoru (učilnica ali delavnica)

Postopek:

1. S šablono oz. napravo za risanje in merjenje lastovičjega repa si najprej označimo točke, ki jih želimo izrezati.
2. S posebno žago za izrezovanje lastovičjega repa odrežemo kos lesa, ki smo si ga označili.
3. Luknje izklesamo z dletom, na podlagi česa nastane lastovičji rep.
4. Lastovičji rep nato uporabimo za označevanje na drugem kosu lesa, kjer postopek ponovimo in znova ustvarimo lastovičji rep.
5. Posamezne dele povežemo in zlepimo.
6. Z rezbarsko žago oblikujemo posamezne dele pručice.
7. Lastovičji rep obdelamo s skobljem.
8. Pručko na koncu zbrusimo z brusnim papirjem.

Refleksija:

- Kaj ste občutili pri izdelovanju pručke?
- Kaj se vam je zdelo enostavno in kaj zahtevno?
- Vas je bilo strah uporabljati žago?
- Kako se vam zdi obdelava lastovičjega repa?

2.4. Delo s kovinami

Oblikovanje črke T z uporabo različnih kosov kovin

Kategorija: izdelava izdelka za začetnike

Namen: naučiti se uporabe pile, žage, pripomočkov za merjenje; delo s kovinami; zavedanje lastnih spretnosti, veščin in sposobnosti; pridobivanje prvih vtisov pri spoznavanju ročnih spretnosti udeležencev pri uporabi rok in prstov, njihove sposobnosti samostojnega dela, vzdržljivosti, vztrajnosti, sposobnosti koncentracije itd.

Trajanje: pribl. 2 do 8 ur, odvisno od predhodnega znanja in ročnih spretnosti

Material: 3 mm kos pločevine, kotnike, risalna igla, kovinska žaga, primež, delovna miza, pila

Lokacija: v prostoru (delavnica)

Postopek:

1. Na kos kovine, ki smo si ga pripravili, narišemo 4 dele, kot prikazujeta spodnji sliki.
2. Kos položimo v primež in vsak posamezni del izrežemo.
3. Vse dele zbrusimo.

Refleksija:

- Kako ste se počutili pri izdelovanju črke T?
- Ali se vam je delo zdelo enostavno ali zahtevno?
- Ali vas je bilo strah uporabljati kovinsko žago?

2.5. Računalniška pismenost

Ustvarjanje novega profila

Kategorija: ustvarjanje novega profila

Namen: uporaba različnih medijev (programsko opremo Office, programe za obdelovanje slik itd.), snovanje in oblikovanje besedil, predstavitev profila skupini

Trajanje: pribl. 2 uri

Materiali: računalniki, dostop do interneta, tiskalniki, fotoaparat, papir

Lokacija: učilnica, predavalnica

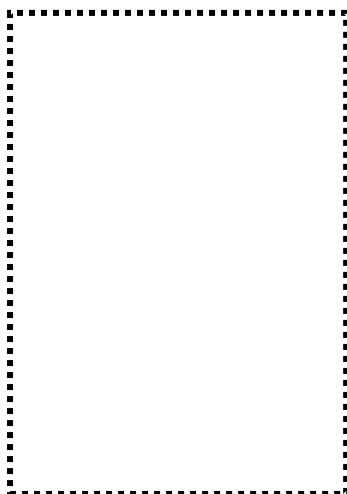
Postopek:

Skupini predstavimo nalogo, ki jo mora izvesti: na podlagi predlagane vsebine udeleženci oblikujejo svoj novi profil (stran je priložena) in ga skupaj s fotografijo predstavijo celotni skupini. Udeleženci se fotografirajo in fotografije uporabijo za pripravo profila.

Refleksija:

- Ali se vam je vaja zdela zahtevna?
- Kje ste poiskali podporo? (npr. modeli profilov na internetu)
- Ali ste zadovoljni z doseženim rezultatom?
- Pri čem bi potrebovali več podpore?

Primer: Profil

MOJ PROFIL

<i>Ime</i>	
<i>Priimek</i>	
<i>Vzdevek</i>	
<i>Datum rojstva</i>	

<i>Naslov</i>	
<i>Brat(i) in/ali sestra(e)</i>	
<i>Datum vpisa v produkcijsko šolo</i>	
<i>Področje dela</i>	
<i>Poklicni cilji</i>	
<i>Tipično zame</i>	
<i>Moj glavni cilj</i>	
<i>Glasba</i>	
<i>Filmi</i>	
<i>Najljubša hrana</i>	
<i>Najljubša pijača</i>	
<i>Najljubša žival</i>	
<i>Najljubša barva</i>	
<i>Kaj rad/a počnem</i>	
<i>Česa ne maram</i>	
<i>V čem sem še posebej dober</i>	

2.6. Dan v mojem življenju

Kategorija: izvajanje aktivnosti 'Dan v mojem življenju'

Namen: zavedanje vsakodnevne rutine, izboljšanje strukture dneva

Trajanje: pribl. 2 uri

Material: kopije v obliki učnega gradiva

Lokacija: učilnica, predavalnica

Postopek: glej na naslednji strani

Refleksija:

- Kako dojemate svojo vsakodnevno rutino?
- Kaj bo treba spremeniti, ko boste začeli izvajati prakso?
- Kako bo izgledal vaš delovni dan v prihodnosti (spremembe npr. pri vstajanju, premori za kosilo, prevozna sredstva itd.)?

Poskušamo se spomniti oseb, ki so bile vpletene v celotno dogajanje tega dne.

Če želimo vajo izvesti za več različnih dni, pripravimo kopije te strani ali v ta namen uporabimo prazen list papirja.

[illegible]

Kaj vam je tega dne še posebej dobro uspelo?

Kaj vam je bilo najbolj všeč?

Kaj vam tega dne ni uspelo ali kaj bi lahko izboljšali?

Vir: "ProfilPASS für junge Menschen"

II. Dopolnjena verzija

3. DOBRE PRAKSE UPORABE MOTIVACIJSKIH METOD

V tem poglavju projekta tune in! smo partnerji zbrali veliko število dobrih praks, ki jih uporabljamo za namene motiviranja udeležencev in kot orodje za preprečevanje osipništva.

3.1. Komunikacija – Ustvarjanje skupinske koreografije

PODROČJE: komunikacija

IME METODE: ustvarjanje skupinske koreografije

Kategorija: skupinska aktivnost

Namen: spodbujanje zavedanja o neverbalni komunikaciji in vzpostavitev povezav med primernimi in neprimernimi oblikami vedenja

Trajanje: 20 do 45 minut

Material: predvajalnik glasbe in zvočniki

Lokacija: v prostoru (učilnici, predavalnici) in na prostem

Postopek:

Vsi udeleženci se zberejo v krogu. Nekdo se prostovoljno javi in izvede primeren in neprimeren gib oz. kretnjo. Vsak udeleženec se svobodno odloči o tem, kakšno kretnjo bo izvedel. Nato oseba na desni strani udeleženca, ki je izvedel kretnjo, to kretnjo ponovi in doda svojo kretnjo oz. gib. Tretja oseba nato ponovi prvo, drugo in doda še svojo kretnjo itd. Postopek izvajamo, dokler zadnja oseba (običajno je to mentor) ne doda zadnje kretnje. Nato je čas, da ponovimo vse kretnje oz. gibe, ki smo se jih vsi naučili. To storimo po enakem vrstnem redu. Vajo ponovimo dva do trikrat, vse dokler vsi udeleženci ne osvojijo koreografije celotne skupine.

Na koncu vajo ponovimo z zvoki ritmične glasbe. Vsi skupaj zaplešemo v stilu nove in skupne koreografije.

Refleksija:

Ob koncu plesa se znova srečamo in vse udeležence povabimo, da povedo, ali so kretnje, ki so jih izbrali, primerne ali ne. Vprašamo jih, zakaj menijo tako? Vprašanja, ki jih lahko postavimo udeležencem:

Ali je bila kretnja, ki ste jo izbrali, primerna ali neprimerna?

Zakaj se vam zdi primerna ali neprimerna?

Kako pomembna se vam zdi neverbalna komunikacija?

Kako lahko naša drža vpliva na vsakodnevno komunikacijo in na pojav nesporazumov?

3.2. Komunikacija – Geometrija – Skriti lik

PODROČJE: komunikacija / geometrija

IME METODE: iskanje skritega lika

Kategorija: skupinska vaja

Namen: prepoznavanje ovir, ki se pojavljajo v procesu komunikacije; učne strategije za učinkovitejšo komunikacijo; prepoznavanje in opisovanje geometrijskih likov; spoznavanje geometrijskih konceptov, kot so linije, koti; učenje besedišča itd.

Trajanje: 30 minut

Material: svinčnik in (grafični) papir

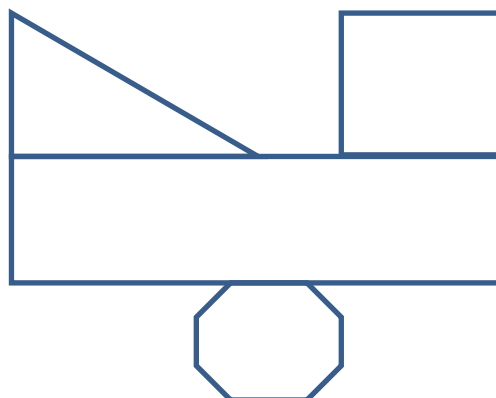
Lokacija: v prostoru (učilnica, predavalnica)

Postopek:

1. Udeležencem predstavimo lik, ki ga bodo opisali.
2. Ostalim udeležencem razdelimo (grafični) papir in svinčnik, da po navodilih partnerja izrišejo lik, ki jim ga bodo opisali.
3. Eden od partnerjev lik opisuje verbalno in je pri tem s hrbtom obrnjen proti svojemu partnerju. Med opisovanjem se ne premika in ne izvaja posebnih kretenj, temveč lik opisuje le verbalno.
4. Oseba, ki riše lik po navodilih partnerja, ne govori in ne sprašuje.
5. Ko je vaja končana, udeleženci primerjajo izvirni lik (slika spodaj) z risbo, ki so jo narisali po navodilih svojega partnerja.

Refleksija:

1. Kako ste se počutili med izvajanjem vaje?
2. Na katere težave ste naleteli?
3. Kaj vam je šlo dobro od rok in kaj slabo?
4. Kaj bi vam pomagalo vajo izvesti bolje?
5. Kaj ste se z vajo naučili?

3.3. Komunikacija – Humor kot pomoč pri premagovanju začetnih ovir

PODROČJE: komunikacija / premagovanje začetnih ovir

IME METODE: medved in njegov seznam

Kategorija: humor kot orodje za premagovanje začetnih ovir s pripovedovanjem šale, smešnih zgodb/anekdot, ob uporabi smešnih vprašanj in z izvajanjem zanimivih iger

Namen: uporaba humorja kot orodja za premagovanje začetnih ovir je dobra metoda, ki jo lahko izberemo na začetku sestanka, predavanja, seminarja ali kateregakoli formalnega ali neformalnega srečanja z namenom, da se udeleženci sprostijo in se prijetno počutijo; uporabimo jo lahko tudi za razbremenitev od stresa, večji posluš udeležencev in njihovo sodelovanje

Trajanje: 10 do 20 minut

Material: /

Lokacija: v prostoru in na prostem

Postopek: Pred začetkom sestanka, predavanja ali seminarja povemo zgodbo o medvedu in njegovem seznamu:

V gozdu se je govorilo, da ima medved seznam živali, ki jih bo pojedel. Prvi se opogumi jelen, gre do medveda in ga vpraša:

»Medved, ali je res, da imaš pripravljen seznam živali, ki jih boš pojedel?«

Medved odgovori: »Imam.«

»Ali sem tudi jaz na tem seznamu?« prestrašeno vpraša jelen.

Medved mirno pregleda seznam in reče: »Si.«

Naslednji dan najdejo jelena v gozdu mrtvega. Tokrat se opogumi volk in stopi do Medveda.

»Medved, medved, ali je res, da imaš seznam živali, ki jih boš pojedel?«

Medved odvrne: »Res je.«

Volk vpraša: »Ali sem tudi jaz na tem seznamu?«

Medved ravnodušno odvrne: »Si.«

Naslednje jutro na jasi ob gozdu najdejo mrtvega volka.

Sedaj se opogumi še zajček in vpraša: »Medved, kaj je res, da imaš seznam živali, ki jih boš pojedel?«

Medved mu odgovori: »Imam.«

"Things went from bad to worse, but we're hopeful now that things are going badly again."

Zajček vpraša: »Ali sem jaz na njem?«

Medved mirno odgovori: »Si.«

Zajček nadaljuje: "Ali me lahko izbrišeš iz tega seznama?«

Medved odvrne: »Seveda te lahko, sploh ni problema.«

Refleksija:

- Kaj je nauk te zgodbe?
- Ali vam je smešna zgodba pomagala začeti seminar?
- Ali bi kaj spremenili?

3.4. Komunikacija – Krepitev samopodobe

PODROČJE: krepitev osebnih potencialov in samopodobe

IME METODE: moja samopodoba

Kategorija: krepitev osebnih potencialov, spoštovanje ciljev in potencialov

Namen: krepitev posameznikove samopodobe

Trajanje: enkrat tedensko 45 minut

Material: spretnost postavljanja vprašanj in poslušanja, sposobnost samorefleksije, ogledalo

Lokacija: individualni oz. skupinski pristop v prostoru ali na prostem

Postopek: S posameznikom izvedemo individualno obravnavo z namenom krepite lastnega jaza, samospoštovanja, boljše samopodobe.

1. Nekaj smernic za pogovor:

Pripovedujte mi o sebi z „jaz sporočili“.

“Kaj je vam pomembno – s kom je to povezano?”

Kako ste zadovoljni s tem, kar ste doslej dosegli? Ocenite od 1 do 10.

Kje vidite svoje potenciale? Kako jih sedaj že koristite? Kje bi jih še lahko koristili?

Kako se sedaj počutite?

2. Po potrebi osebo prosimo, da vzame ogledalo, ki mu pove vse, kar si v svojem življenju želi glede svojih ciljev in potencialov.

Refleksija:

- Kako ste se počutili, ko ste pripovedovali o sebi?
- Kaj potrebujete za razvoj svojih potencialov?
- Ali menite, da ste vredni doseganja svojih ciljev?

3.5. Čutne zaznave/Kuharstvo – Metoda petih čutil

PODROČJE: gastronomija

IME METODE: metoda petih čutil

Kategorija: vodeno pokušanje hrane z uporabo petih čutil

Namen: učiti se uporabe vseh petih čutil z uživanjem petih različnih vrst jabolk, sladkorja, čokolad; priprava opisov za vseh pet vrst hrane; prebujanje in urjenje naših čutil, razvoj specifičnega jezika in priprave slovarja specifičnih besed

Trajanje: 2 uri

Material: različne vrste hrane (5 različnih vrst): jabolka, čokolada, sladkor (uporabimo lahko tudi različne vrste oljčnega olja, soli, sire, med, kavo itd.); majhni krožniki, papirnate brisače, serviete, pribor za rezanje, list papirja, svinčnik in voščenske, samolepilni lističi, bela magnetna tabla za zapisovanje skupinskih ugotovitev kot posledica skupinske razprave, digitalni fotoaparati in računalnik, s katerima si bomo lahko pomagali pri pripravi dokumentacije

Lokacija: delavnica

Postopek:

1. Vsaka skupina prejme krožnik s koščki hrane, namenjene pokušanju, in vsa potrebna navodila, za katera želimo, da jih udeleženci upoštevajo.
Udeleženci opišejo vse vrste hrane: fizično obliko (v prahu kot sladkor, v kristalih kot sladkor ali sol itd.), barve (slonokoščena, motno rumena, bela, citronsko rumena, oker, koralno rdeča, rdeča, karminsko rdeča, bordo rdeča, škrlatne barve itd.), površino (v obliki čokolade, mehke oblike, svilena, žametna itd), intenzivnost barve (jasne barve, močne, intenzivne, žive, sijoče, blede barve, temne, tople, hladne, lahke, transparentne, sijoče, motne, svetle itd.)
2. Dotik z rokami:
Določanje površine – Udeleženci se dotaknejo hrane s svojimi rokami in opišejo gostoto, površino, temperaturo itd. Konsistenca je lahko na primer lepljiva, kot je med, kremasta, v obliki kristalov, kot je sladkor, mehka, nežna, oljna, lepljiva itd. Površina je na primer lahko hrapava, mehka, kosmata, valovita itd.
3. Vonjanje:
Udeležence prosimo, da povonjajo hrano, in vonj opišejo: prijeten, neprijeten, intenziven, aromatičen, po balzamičnem kisu, po cvetju, po sadju, po začimbah itd.
4. Pokušanje hrane:
Hrano poskusimo in okus opišemo: grenak, kisel, močan okus, okus po sadju, oster, trpek, slan, sladek, po sladkorju, bogat in poln okus itd. Opišemo tudi, kaj se zgodi s hrano v ustih, recimo čokolada se topi itd.

5. Poslušanje zvoka:

Košček čokolade prelomimo na polovico, v jabolko vgriznemo, sladkor grizemo, zvoke, ki pri tem nastajajo, poslušamo. Med pokušanjem hrane poslušamo zvoke, ki pri tem nastajajo. Zvok pri pokušanju torte se razlikuje od zvoka, ki nastaja pri uživanju keksa, čipsa, jabolk itd.

6. Vsak udeleženec izdelava tabelo za določeno vrsto hrane

Refleksija:

- Ali se vam je metoda zdela zahtevna?
- Ali se vam je zdela preprosta?
- Ali ste uživali?

SLADKOR

		VID	TIP	VONJ	SLUH	OKUS	DOTIK V USTIH
							
		Na pogled	Na dotik	Po vonju	Sliši se	Po okusu	Konsistenca
	Kristalni sladkor	bel, v obliki kristalov	majhni kristali, suh, trd, lepljiv	nevtralen	glasno in hrupno	sladek	trdi kristali
	Sladkor v prahu	bel in gladek kot prah	suhi prah	nevtralen	tiho	sladek	v prahu
	Temno rjavi sladkor (npr. muscovado)	temno rjav in grudastih oblik različnih velikosti	kot pesek in vlažen	intenziven in aromatičen	globoko	sladek s priokusom sladiča	kot pesek in vlažen
	Svetlo rjavi sladkor (npr. sladkor iz Ekvadorja)	svetlo rjav in grudastih oblik različnih velikosti	kot pesek in vlažen	intenziven in aromatičen	globoko	sladek s priokusom medu	kot pesek in vlažen
	Trsni sladkor	svetlo rjave barve v kristalih	kot kristal, suh in trd	aromatičen	glasno in hrupno	sladek s priokusom medu	trdi kristali

 JABOLKA		VID	TIP	VONJ	SLUH	OKUS	DOTIK V USTIH
							
		Na pogled	Na dotik	Po vonju	Ugriz v jabolko se sliši	Po okusu	Konsistenca
	Zlati delišes	zeleno-rumene, zlato-rumene barve s pikicami	nekoliko hrapavo	prijetna in nežna	jasno in ostro	sladka in nekoliko kisle, nežnega in neizrazitega okusa	trda, nekoliko mokasta, vlažna
	Granny Smith	močne zelene barve	gladko	zelo aromatična	hrustljivo, jasno in ostro	kislo nekoliko sladko oster okus kisel trpek okus	osvežujoča, trda, hrustljava, čvrsta
	Fuji	dve barvi: rožnato-rdeča na zeleno-rumeni podlagi, gladka	gladko	nežnega in prijetnega vonja	hrustljivo, jasno in ostro	zelo sladko	sočna in čvrsta
	Rdeči delišes	močne rdeče barve, velika, pikasta, na vrhu vidimo pet izboklin	zelo gladko	nežen, vendar povsem specifičen vonj	hrustljivo, jasno in ostro	sladko	mokasta
	Kutina	zlate barve, neenakomernih jajčastih oblik	lupina je hrapava, volnena, nagubana	močan specifičen vonj	nedoločen in neoster zvok	kislo	trda

ČOKOLADA		VID	TIP	VONJ	SLUH	OKUS	DOTIK V USTIH
							
		Na pogled	Na dotik	Po vonju	Odlomimo košček in poslušajmo	Po okusu	Občutimo v ustih
	Bela čokolada	belo-rumena, slonokoščena, gladka, sijoča	žametna	nekoliko spominja na mleko	zvoka se ne sliši močno	zelo sladka vonj vanilije, mleka in masla, odličen okus	kremasto/mastno, dobro in se hitro topi
	Mlečna čokolada	svetlo rjava	žametna, mehka	aromatično	nejasen zvok	sladka spominja na mleko spominja na karamelo	kremasto/mastno, dobro in se hitro topi
	Temna čokolada s 50 % deležem kakava	rjava	žametna	nekoliko aromatično	nejasen zvok	grenko-sladka	se hitro topi in ima bogato žametno teksturo
	Temna čokolada s 70 % deležem kakava	temno rjava, svetleča, gladka	mehka, sočna, spolzka	zelo aromatičen vonj po sadju in kakavu	tipični zvok, ki ga slišimo pri lomljenju čokolade, jasen zvok	zelo intenzivna aroma spominja na sadje	bogata, žametna konsistenca, svetleča

	Zelo temna čokolada s 85 % deležem kakava	temno rjava, skoraj črna, svetleča, gladka	mehka, sočna, spolzka	zelo močan vonj po kakavu	tipični zvok, ki ga slišimo pri lomljenju čokolade, jasen zvok	zelo intenzivna aroma spominja na sadje spominja na kakav zmešan s tobakom polna aroma	bogata, žametna konsistenca, svetleča na ugriz zelo hrustljava, v ustih se topi počasi
---	--	--	--------------------------	------------------------------	--	---	---

3.6. Kuharstvo – Tiramisu skodelice

PODROČJE: gastronomija

IME IZDELKA: tiramisu skodelice

Kategorija: priprava preproste sladice

Namen: naučiti se pripraviti sladico, stepsti jajca, spoznati kuhinjske aparate, pridobivanje prvega vtisa glede spretnosti in veščin udeležencev pri delu z rokami in prsti, ocenjevanje sposobnosti samostojnega dela, koncentracije itd.

Trajanje: 2 uri

Material:

- 1000 ml (3 do 3,5 skodelice) močne espresso kave, ohlajene na sobno temperaturo
- 10 jajc (ločimo rumenjake od beljakov)
- 10 žlic sladkorja (eno žlico na eno jajce)
- 1 kg (32 oz) mascarpone sira na sobni temperaturi
- 500 g (15 do 16 oz) otroških piškotov
- 2 žlici nesladkanega kakava v prahu
- pripomočki: kuhinjski mešalnik, 3 skleda, cedilka, žlica, lonček s kavo, 80 desertnih skodelic

Lokacija: kuhinja

Postopek:

1. Vsak udeleženec pripravi 4 do 6 desertov.
2. S kuhinjskim mešalnikom 1 minuto mešamo rumenjake s sladkorjem, dokler ne dobimo kremaste mase.
3. Dodamo mascarpone sir in previdno mešamo, dokler masa ne postane popolnoma gladka.
4. V srednje veliki skledi stepemo beljake.
5. Beljake nežno dodamo in vmešamo v maso, ki smo jo pripravili iz rumenjakov in sira. Med dodajanjem mešamo s kuhinjsko lopatico ali kuhalnico.
6. Kekse potopimo v kavo in jih položimo v desertno skodelico.
7. Mešanico z mascarpone sirom, jajci in sladkorjem prelijemo čez kekse. Maso enakomerno porazdelimo.
8. Preden postrežemo, 2 uri hladimo v hladilniku.
9. Potresemo s kakavom.
10. Poskusimo!

Refleksija:

- Ali se vam je zdela priprava tiramisuja enostavna?
- Ali ste pri delu uživali?
- Ali vam je bil okus tiramisuja, ki ste ga pripravili, všeč?

3.7. Kuharstvo – Elegantni pogrinjki

PODROČJE: gastronomija

IME METODE: priprava elegantnih pogrinjkov

Kategorija: priprava mize za bankete, pogostitve

Namen: naučiti se priprave mize za bankete in pogostitve, ravnanja z opremo, namenjeno večjim pogostitvam, spoznavanje lastnih spretnosti in veščin, izboljševanje kompetenc, potrebnih za timsko delo itd.

Trajanje: 2 do 4 ure, odvisno od predhodno razvitih kompetenc

Material: prt, podkrožnik, kozarci za vodo in vino, krožnik za kruh, platneni prtički, vilice, noži, desertne vilice, desertni noži, meni, namizna dekoracija, miza

Lokacija: banketna dvorana

Postopek:

1. Sestavimo skupine, vsaka naj ima 4 udeležence. Vsaka skupina pripravi veliko mizo od 12 do 20 gostov.
2. Mizo pognemo s prtom.
3. Podkrožnike položimo en ali dva centimetra stran od roba mize.
4. Na vsaki strani krožnika položimo pribor, ki ga polagamo v smeri proti krožniku (od zunaj navznoter). Pazimo, da rezila nožev obrnemo navznoter. Vilice položimo levo od krožnika.
5. Desertne vilice in nože položimo horizontalno, in sicer tako, da so zobje vilic obrnjeni desno in rezilo desertnega noža levo.
6. Platnene prtičke položimo na podkrožnike.
7. Kozarce postavimo v desni zgornji kot. Kozarce za vodo postavimo nad konico noža; vedno stojijo neposredno nad konico noža. Vinske kozarce postavimo na desno stran.
8. Majhne krožnike za kruh postavimo v zgornji levi kot.
9. Jedilni list položimo na platneni prtiček na podkrožniku.
10. Na koncu uredimo še namizno dekoracijo z rožami.

Refleksija:

1. Ali se vam je zdela priprava mize enostavno opravilo? Ali morda zahtevno?
2. Ali ste pri delu uživali?
3. Ali vam je všeč miza, ki ste jo pripravili?
4. S katerimi težavami ste se med delom soočali?

3.8. Električna – Inštalacija tipkala in zvonca

PODROČJE: električne inštalacije

IME METODE: inštalacija zvonca

Kategorija: nezahtevne inštalacije

Namen: spoznavanje preprostih električnih vezij in simbolov ter njihovih resničnih fizičnih elementov

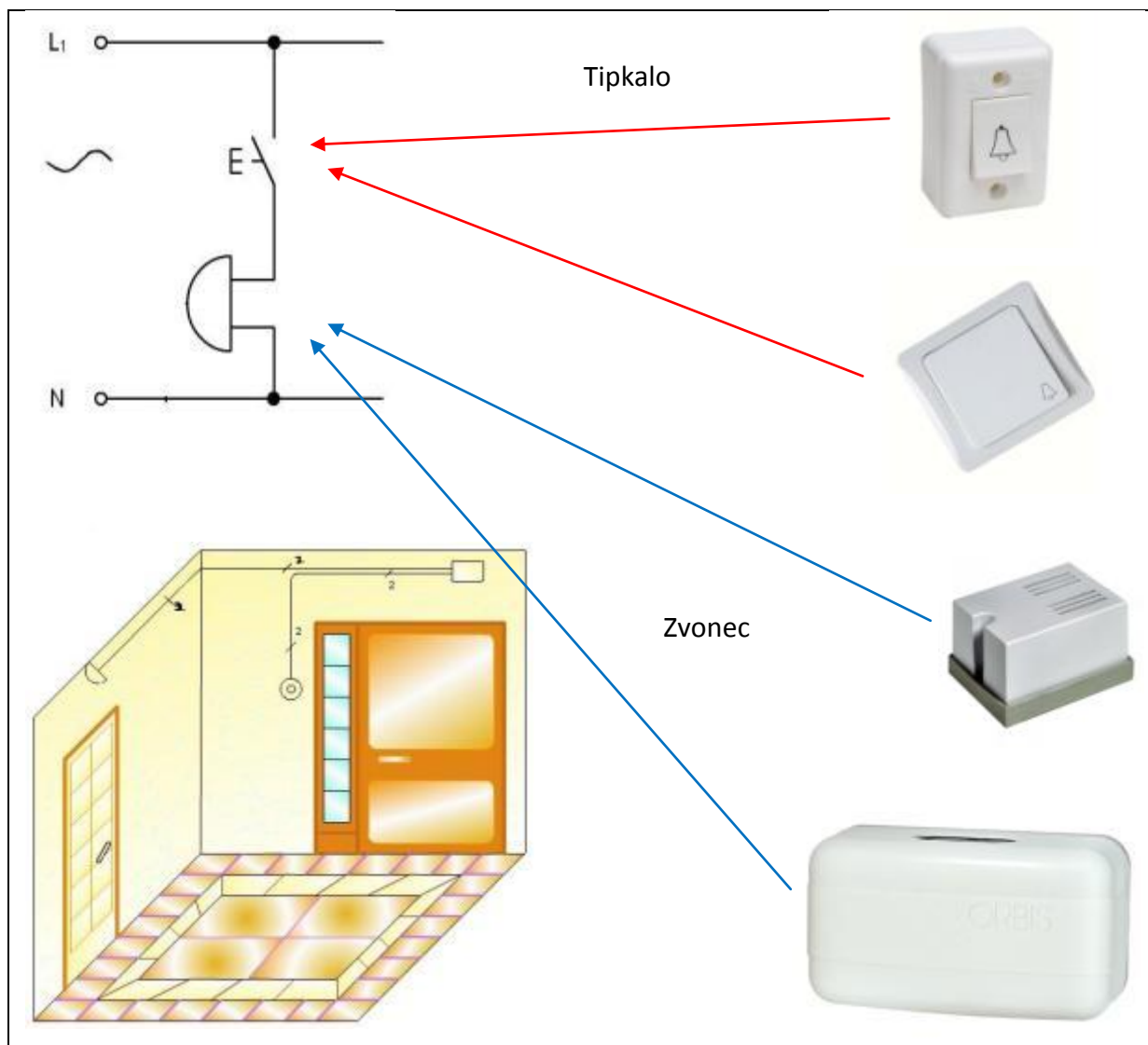
Trajanje: 2 uri, odvisno od nivoja znanja, spretnosti in veščin udeležencev

Materiali: zvončno tipkalo, zvonec, inštalacijska cev, električni vodniki za izvedbo inštalacije

Lokacija: delavnica

Postopek:

1. Najprej položimo na mero odrezane inštalacijske cevi, podnožje tipkala in razdelilno dozo.
2. Vodnike povlečemo skozi cevi skladno s shemo.
3. Vodnike v razdelilni dozi ustrezno povežemo, nato priključimo še zvonec in tipkalo.

3.9. Energija – fotovoltaična svetila

PODROČJE: električna energija

IME IZDELKA: fotovoltaična svetilka

Kategorija: skupinska vaja – srednja zahtevnostna stopnja

Namen: izdelava namizne fotovoltaične svetilke (*delo s kovino ni vključeno v izvedbo vaje*); učence naučiti načrtovanja in priprave na delo, interpretiranja tehničnih risb, spajanja fotovoltaičnih (PV) modulov, načrtovanja električnih vezij ter zamenjave baterije

Trajanje: 4 ure

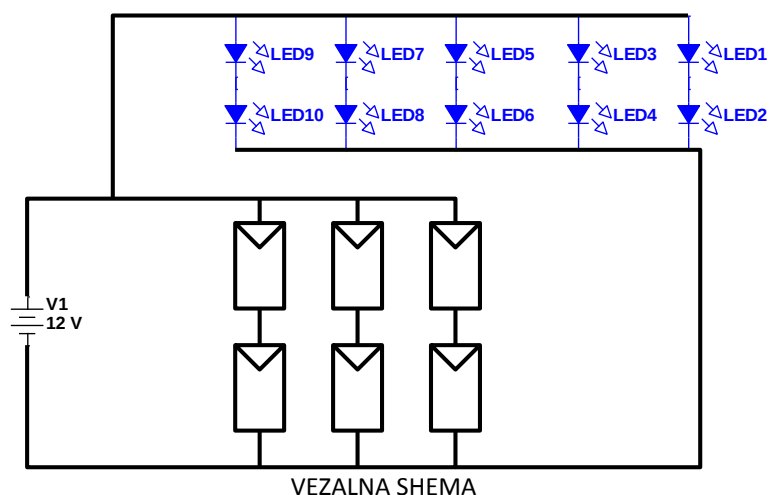
Material:

10 svetilnih diod (LED)
6 PV modulov moči 1Wp
1 stikalo za svetilko
4 akumulatorske baterije 1,2 V kapacitete 100mAh
1 perforirano tiskano vezje
50 cm dolgi vodnik preseka 0,75 mm² (rdeči)
50 cm dolgi vodnik preseka 0,75 mm² (črni)

Lokacija: električarska delavnica

Postopek:

1. Svetilne diode (LED) priložimo na tiskano vezje.
2. Priključimo PV module.
3. Priključimo stikalo.
4. Povezave morajo biti izvedene skladno z vezalno shemo.

Refleksija:

5. Ali ste naleteli na kakšne težave?
6. Kje ste poiskali pomoč?
7. Katere spretnosti in veščine ste potrebovali za izdelavo luči?
8. Kaj bi potrebovali za boljše delo?
9. Ali ste zadovoljni s končnim rezultatom?
10. Kaj ste se z vajo naučili?

3.10. IKT – Oblikovanje in priprava dokumentov s pomočjo programa Microsoft Office Word

PODROČJE: informacijsko-komunikacijska tehnologija (IKT)

IME IZDELKA: koledar - oblikovanje in priprava

Kategorija: oblikovanje koledarja

Namen: naučiti se oblikovanja besedila skupaj s tabelami; priprava tabel; vstavljanje stolpcev; ponavljanje elementov

Trajanje: 2 do 3 ure, odvisno od predznanja udeležencev

Materiali: računalniki za udeležence, dostop do interneta, tiskalnik, papir

Lokacija: učilnica

Postopek:

Skupini predstavimo nalogo: oblikovanje koledarja v treh stolpcih na eni strani. Izdelamo tabelo za ves mesec, katere oblika je primerna za vse mesece v letu:

1. Vstavimo sliko in določimo postavitev, ki je odvisna od tega, kako smo si zamislili končni izdelek.
2. Vstavimo besedilo in ga uredimo. Običajno se besedilo postavi v ospredje.
3. Stran oblikujemo tako, da jo razdelimo na tri stolpce.
4. Vstavimo tabelo za prvi mesec.
5. Tabele kopiramo, dneve za posamezne mesece spremenimo s pomočjo tipke Tab in jih uredimo.

Refleksija:

- Ali ste naleteli na težave? Ali se vam je zdela naloga prezahtevna glede na vaše trenutno znanje?
- Kje ste poiskali pomoč? (npr. Pomoč v programu Microsoft office Word, na internetnih forumih itd.)
- Ali ste zadovoljni z doseženimi rezultati?
- Pri katerih korakih potrebujete dodatno pomoč?

ENERO

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

FEBRERO

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28		

MARZO

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
						31

ABRIL

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

MAYO

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

JUNIO

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

JULIO

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

AGOSTO

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

SETIEMBRE

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

OCTUBRE

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

NOVIEMBRE

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

DICIEMBRE

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

3.11. Matematika – Povprečna starost skupine

PODROČJE: matematika

IME METODE: ugotavljanje povprečne starosti skupine

Kategorija: skupinska aktivnost

Namen: razumevanje principov srednjih vrednosti (aritmetična sredina, modus in mediana)

Trajanje: pribl. 1 uro

Material:

Več trakov

Listi papirja

Pisala

Magnetna (bela) tabla

Flomastri za magnetno tablo

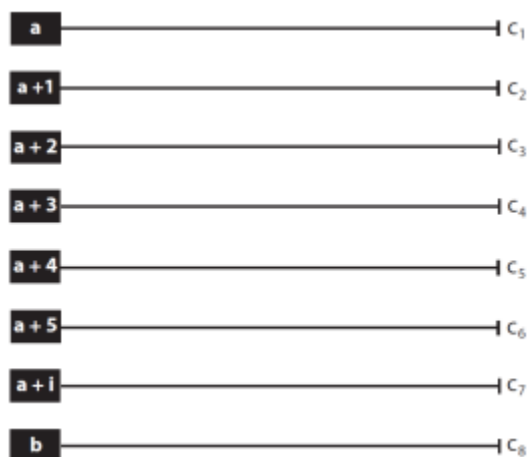
Gobica za brisanje table

Lokacija: v učilnici ali na prostem

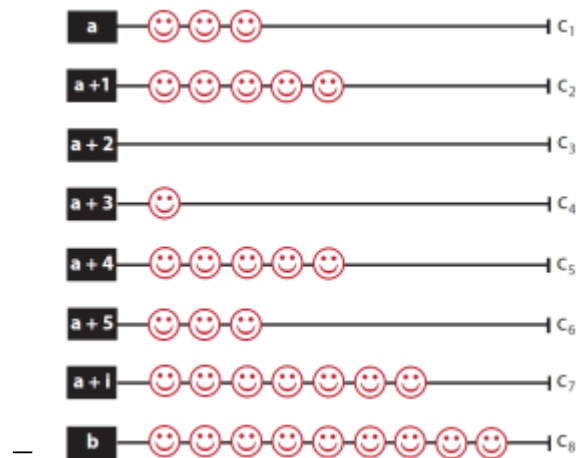
Postopek:

Povprečna starost skupine pomeni sledeče:

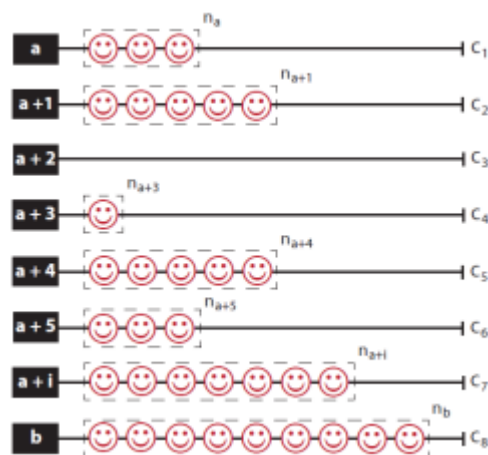
- Upošteva dejansko starost vsakega posameznika v skupini poiščemo najmlajšega (a) in najstarejšega (b) izmed vseh udeležencev (p).
- Določimo število potrebnih trakov (c), in sicer s pomočjo spodnje enačbe: $c=b-a$.
- Trakove razprostremo na tleh in jih označimo z leti: (a ; $a+1$; $a+2$; $a+3$; $a+4$; $a+5$; $a+i$; b).

- Udeležence sedaj prosimo, da se pomaknejo do traku, ki predstavlja njihovo starost.

- Na tablo narišemo trakove in zapišemo leta ($a; a+1; a+2; a+3; a+4; a+5; a+i; b$) ter število udeležencev za posamezno leto ($n_a; n_{a+1}; n_{a+2}; n_{a+3}; n_{a+4}; n_{a+5}; n_{a+i}; n_b$), kot prikazuje spodnji primer:

- Glede na porazdelitev udeležencev na posamezne trakove naj posamezne skupine učencev določijo aritmetično sredino njihove starosti.
- Na tablo narišemo tabelo in vanjo vpišemo leta ($a; a+1; a+2; a+3; a+4; a+5; a+i; b$) ter pripadajoče število udeležencev ($n_a; n_{a+1}; n_{a+2}; n_{a+3}; n_{a+4}; n_{a+5}; n_{a+i}; n_b$), kot prikazuje spodnji primer:

Starost	Število udeležencev
a	n_a
a+1	n_{a+1}
a+2	n_{a+2}
a+3	n_{a+3}
a+4	n_{a+4}
a+5	n_{a+5}
a+i	n_{a+i}
b	n_b
$p = n_a + n_{a+1} + n_{a+2} + n_{a+3} + n_{a+4} + n_{a+5} + n_{a+i} + n_b$	

- Razložimo koncept aritmetične sredine in s pomočjo udeležencev poiščemo njeno vrednost takole:

$$\text{Srednja vrednost} = \frac{\text{seštevek let vseh udeležencev}}{\text{Število udeležencev}} \Leftrightarrow$$

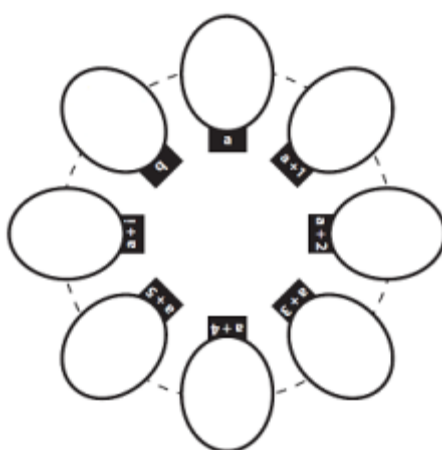
$$\text{Srednja vrednost} = \text{Mediana} =$$

Média =

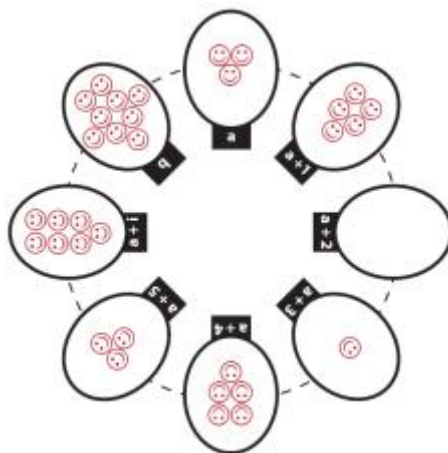
$$\frac{[a \times n_a] + [(a+1) \times n_{a+1}] + [(a+2) \times n_{a+2}] + [(a+3) \times n_{a+3}] + [(a+4) \times n_{a+4}] + [(a+5) \times n_{a+5}] + [(a+i) \times n_i]}{p}$$

Modus

- Iz trakov izdelamo ovale in jih označimo z različnimi starostmi.

- Udeležence prosimo, da se pomaknejo v smeri ovala, ki prikazuje njihovo starost.

- Glede na porazdelitev udeležencev skupine v posameznih ovalih določijo modus njihove starosti.
- Razložimo koncept modusa in s pomočjo udeležencev poiščemo njegovo točno vrednost.

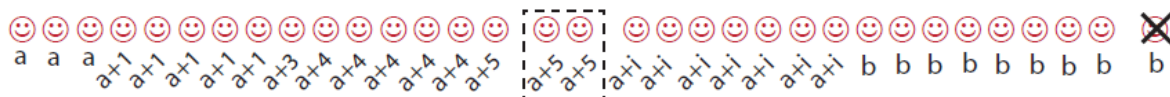
Mediana

- Udeležence prosimo, da se v črti razvrstijo po starosti, in sicer od najmlajšega (a) do najstarejšega (b).

- Na tablo napišemo njihova leta (naraščajoče od najmlajšega do najstarejšega udeleženca).
- Glede na porazdelitev udeležencev naj skupine v posameznih ovalih določijo mediano njihove starosti.
- Razložimo koncept mediane, kjer je vrednost p soda ali liha:
 - če je število udeležencev liho:
 - Mediana je vrednost v sredini (centru).

- če je število udeležencev sodo:
 - Mediana je seštevek obeh vrednosti v sredini (centru).

- S pomočjo udeležencev poiščemo točno vrednost mediane:
 - Če je p sodo število, simuliramo situacijo lihega števila tako, da odstranimo enega udeleženca.
 - Če je p liho število, simuliramo situacijo sodega števila tako, da odstranimo enega udeleženca.

Refleksija:

1. Aktivno ste uporabljali koncepte srednje vrednosti. Ali bi znali ponoviti glavne značilnosti vseh treh srednjih vrednosti?
2. Ali je bila povprečna starost skupine na koncu enaka, kot se vam je zdela na začetku vaje?
3. Kaj je aritmetična srednja vrednost starosti v skupini?
4. Kaj je modus starosti skupine?
5. Kaj je mediana starosti skupine?
6. Da bi poiskali mediano, ali moramo vrednosti (karkoli te predstavljajo) razvrstiti naraščajoče ali padajoče?

3.12. Mehanika / Elektronika – Robot igrača

PODROČJE: mehanika / elektronika

IME METODE: načrtovanje in sestavljanje robotov

Kategorija: izdelava zahtevnejšega izdelka

Namen (mehanika): Naučiti se načrtovanja in sestavljanja zahtevnih izdelkov ter uporabe orodja kot npr. obrezovalnika, strojnega orodja (stružnica, frezalni stroj, vrtalni stroj), spajkalnika

Namen (elektronika): Naučiti se projektne načrtovanja, uporabe spajkalnika in načrtovanja ter izdelave električne sheme
Splošni cilji: izboljšanje kompetenc na področju timskega dela, spodbujanje zavedanja lastnih kompetenc, ugotavljanje nivoja samostojnosti pri delu itd.

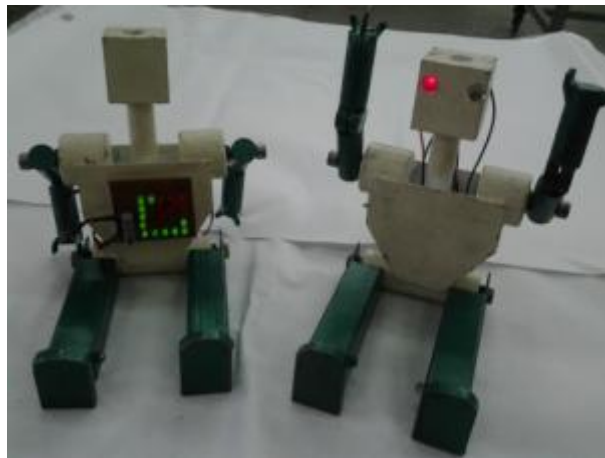
Trajanje: 10 do 16 ur za področje mehanike, odvisno od kompetenc vsakega posameznika in 4 do 8 ur za področje elektronike, kar je prav tako odvisno od posameznikovih osebnih kompetenc in ročnih spretnosti

Materiali: cilindrični, cevasti ali ploščati kovinski kosi, prototipne ploščice, elektronski elementi

Lokacija: mehanična ali električna delavnica

Postopek:

1. Priprava osnutkov za izdelavo izdelkov
2. Obdelava obdelovancev s strojnimi orodji
3. Sestavljanje komponent
4. Izdelava električne sheme
5. Izbira ustreznih komponent za vezje
6. Izdelava vezja s pomočjo prototipnih ploščic, vodnikov in spajkanja
7. Preizkušanje izdelka

Refleksija:

1. Kako se vam je zdelo načrtovanje izdelka?
2. Kako se vam je zdela izdelava električne sheme? Ali ste ob delu uživali?
3. Kaj se vam je zdelo preprosto? Kaj se vam je zdelo zahtevno?
4. Ali vas je bilo strah uporabe strojnih orodij?
5. Katero orodje vam je bilo najbolj všeč?

3.13. Mehanika / Angleščina – Škatla za orodje

PODROČJE: mehanika

IME METODE: spoznavanje orodij

Kategorija: angleški laboratorij za shranjevanje orodja

Namen: spoznati imena različnih orodij v škatli, kot so žaga, pila, žblji, vijaki, kladivo, klešče, izvijači in varnostne naprave ter varovalnih oblačil, kot so varovalna očala, varnostni čevlji itd., naučiti se risanja miselnih vzorcev, prepoznavanje posebnih kompetence udeležencev (vodstvenih, kreativnih, organizacijskih itd.), izboljšanje posameznikovih kompetenc in sposobnosti timskega dela

Trajanje: 4 ure

Materiali: papir, svinčniki, flumaster, lepilo, škarje, podlago za izdelavo plakata, fotoaparat, tiskalnik

Lokacija: delavnica, učilnica

Postopek:

1. Sestavimo 4 skupine, v vsaki skupini naj bodo 4 udeleženci s povsem specifičnimi nalogami: 1 koordinator (udeleženec, katerega vodstvene sposobnosti priznava celotna skupina), 1 strokovnjak za angleški jezik (udeleženec z odličnim znanjem angleškega jezika), 1 udeleženec za nadzor nad uporabo grafičnih elementov (vlogo lahko prepustimo udeležencu z učnimi težavami), 1 udeleženec za nadzor nad pisarniškim materialom (vlogo lahko prepustimo udeležencu z učnimi težavami, še posebej z motnjo pozornosti);
2. Vsaka skupina ima 1 uro časa za načrtovanje aktivnosti, pripravo seznama vseh potrebnih materialov, pripravo osnutka projekta;
3. Vsaka skupina ima 1 uro časa za pripravo škatle z orodji in fotografiranje;
4. Vsaka skupina ima 3 ure časa za izdelavo plakata in predstavitev svojega dela ostalim udeležencem.

Refleksija:

- Ali se vam je zdela naloga enostavna?
- Ali ste pri delu uživali?
- Naštejte probleme, ki so se pojavili znotraj posameznih skupin. Ste jih lahko rešili sami, ali ste potrebovali pomoč učitelja?
- Se vam je zdela vaša vloga v celotnem procesu primerna ali bi jo želeli zamenjati?

3.14. Mehanika – Italijansko podjetje za usposabljanje Freccia delle Dolomiti

PODROČJE: mehanika

IME METODE: izvedba zaključnega projekta v 1. Letniku

Kategorija: zaključni projekt za avtokleparje in avtomehanike (prvo leto)

Namen: naučiti se načrtovanja, računalniško podprtega oblikovanja delov (CAD), izdelovanja delov s pomočjo strojnih orodij (rezalniki, vrtalniki, stružnice, freze, stroji za izdelavo navojev), spajanja kovin (varjenje po postopku TIG/MIG/MAG), sestavljanja okvirjev, uporabe strojev (za upogibanje pločevine, rezanje pločevine, stiskalnic), obdelovanja pločevine, sestavljanja kompleksnih izdelkov, reševanja mehanskih in geometrijskih problemov, testiranja ob zaključku ter naučiti se izdelati dovršen izdelek v avtokleparski / avtoličarski delavnici (prilagoditev in barvanje okvirja)

Trajanje: 40 ur

Materiali: jeklene cevi, antifrikcijski polimer, aluminijaste plošče, tesnila, barvni karoserijski laki, lepilo, protizdrsna guma, vijaki iz nerjavnega jekla, jeklenica

Lokacija: kovinarska delavnica, strojna delavnica, avtokleparska/avtoličarska delavnica

Postopek:

1. Skupaj z udeleženci poiščemo primerno idejo.
2. Izvedemo raziskavo na internetu, da bi ugotovili, ali je bila podobna ideja že realizirana.
3. Skupaj z udeleženci razvijemo prototip in določimo dimenzije.
4. Vse dele izrišemo s programom CAD.
5. Izdelamo seznam potrebnih delov ter dimenzij in materialov.
6. Pripravimo naročilo za nakup materialov.
7. Vsak posamezni del izdelamo.
8. Posamezne dele sestavimo.
9. Izdelek ocenimo in ga po potrebi prilagodimo.
10. Opravimo prvo testiranje na snežni stezi.
11. Po potrebi izdelek razstavimo, prilagodimo, retuširamo in prebarvamo okvir.
12. Namestimo okrasne folije in nalepke.
13. Pripravimo se na javno predstavitev izdelka (video, predstavitev v živo itn.).
14. Izdelek predstavimo javnosti.

Refleksije:

- Ali je delo na projektu izpolnilo vaša pričakovanja?
- Ali ste si med razvojem proizvoda lahko predstavljali, da boste kdaj kaj takega izdelali?
- Kdaj se vam je porodila ideja “...Tudi jaz to zmorem...”?
- Katera faza projekta se vam je zdela preprosta in katera zahtevna?
- Ali vam je bilo delo z orodnimi stroji všeč? Kateri vam je bil najbolj všeč?
- Ko ste izvedli vse spoje, ali ste bili v njih popolnoma prepričani ali vas je kaj skrbelo glede njihove trdnosti?
- Ali ste z narejenim izdelkom zadovoljni?
- Ali je barva taka, kot ste si jo želeli?
- Opišite, kako se sani odzivajo na snežnih hribčkih. Ali ste med testiranjem na vozilu morali večkrat prilagajati vzmetenje?
- Ali snežna zavora deluje, kot ste predvidevali med izdelavo?
- Ali menite, da z delom na tem projektu krepite svoje ročne spretnosti? Kaj pa sposobnosti dela na projektih in vaše sposobnosti reševanja problemov med delom?
- Kako ste se počutili, ko ste prejeli nagrado? Ste bili srečni, zadovoljni, ponosni itd.?

3.15. Delo s kovino – Kako vrtati jekleno pločevino

PODROČJE: kovinarstvo

IME PROIZVODA: oblikovanje koledarja

Kategorija: izdelek za začetnike

Namen: naučiti se uporabe pile, žage za kovino, merilne opreme, (fleksometer in merilnik z uro), vrtnih nastavkov, vrtnega stroja, strgala, točkala, kladiva;
naučiti se obdelave kovin; zavedanje lastnih spretnosti in veščin ter zmožnosti samostojnega dela

Trajanje: približno 3 do 8 ur, odvisno od nivoja znanja, spretnosti in veščin posameznika

Materiali: pločevina priporočene debeline 4-6 mm, priporočene dolžine 150-200 mm in priporočene širine 50-70 mm, kotniki (pravokotni in trikotni), ravnilo, pisalo, pila, žaga, merilna oprema (fleksometer in merilnik z uro), vrtni nastavki, vrtni stroj, strgalo, točkalo, kladivo

Lokacija: delavnica

Postopek:

1. Izdelamo risbo izdelka, opremljeno z merami in označenimi točkami za izvrtine.
2. Pločevino namestimo na delovno mizo in jo pripravimo za rezanje ter piljenje.
3. S točkalom označimo vse točke za izvrtine.
4. Izvrtine zahtevanega premera napravimo z vrtnim strojem.
5. S pilo odstranimo ostre robove, nastale zaradi vrtnega svedra.
6. Preverimo končne dimenzije obdelovanca.

Refleksija:

- Kako ste se počutili med delom?
- Ali vas je bilo strah uporabljati žago za kovino?

3.16. Delo s kovino – Izdelava listov iz kovine

PODROČJE: kovinarstvo

IME METODE: izdelava listov iz kovine

Kategorija: izdelek za začetnike

Namen: naučiti se uporabe škarij, pile, dleta, točkalnika, dela s kovino, spoznavanje in zavedanje lastnih spretnosti in veščin, spodbujanje zavedanja o tem, da zmorejo več, kot si predstavljajo, spodbujanje samostojnega dela itd.

Trajanje: 2 do 8 ur, odvisno od individualnih spretnosti in veščin udeležencev

Material: pločevina priporočene debeline 2 mm, ravnilo, pisalo, pila, žaga, merilna oprema (fleksometer in merilnik z uro), vrtalni nastavki, vrtalni stroj, strgalo, točkalo, kladivo, primež

Lokacija: delavnica

Postopek:

1. Štiri oblike listov narišemo na pločevino. Pri tem si pomagamo z zgoraj navedenim orodjem.
2. Kos pločevine, na katerem so narisani listi, položimo v primež in jih izrežemo.
3. Liste zbrusimo in zgladimo.

Refleksija:

Kako ste se počutili med delom? Ali vas je bilo strah uporabljati žago in ostalo orodje?

3.17. Team building, razvoj socialnih veščin, povezovanje – Jata gosi

PODROČJE: team building, razvoj socialnih veščin, povezovanje

IME METODE: jata gosi

Kategorija: krepitev in spodbujanje medsebojne komunikacije, zaupanja, povezovanje z drugimi in sodelovanje v skupini

Namen: S krepitvijo lastnih komunikacijskih spretnosti postanemo učinkovitejši in uspešnejši, tako pri delu kot v zasebnem življenju. Komunikacija je osnovni dejavnik zadovoljstva na delovnem mestu in ključnega pomena za ustvarjanje pozitivnega in ustvarjalnega delovnega okolja. Osrednji cilj motivacijske metode je tako:

- ohranjanje učinkovite komunikacije,
- konstruktivno reševanje konfliktov,
- krepitev povezanosti znotraj tima,
- prenos učinkov v zasebno življenje.

Trajanje: 6 ur

Material: udobni stoli, pisala, voščenke, pisarniški papir, podlaga za izdelavo plakatov, vizualno gradivo, računalnik, projektor

Lokacija: prijeten in udoben prostor brez motečih elementov

Postopek: Praktično delavnico izvedemo z namenom priprave analize vedenjskih vzorcev za namene ustvarjanja učinkovite in primerne komunikacije v delovnem okolju.

Z metodo želimo doseči sledeče cilje:

- Katerih vedenjskih vzorcev se zavedamo in kako jih prepoznamo?
 - Namen metode je izboljšanje komunikacije med sodelavci in spodbujanje medsebojnega zaupanja znotraj tima.
1. Če želim uspešno komunicirati, se moram bolje spoznati, in se zavedati lastnih vedenjskih vzorcev. Vsak udeleženec izpolni vprašalnik in tako opredeli lastne vedenjske vzorce.
 2. Če želim uspešno komunicirati, moram poznati svoje sodelavce, in ugotoviti njihove vedenjske vzorce. Z namenom spoznavanja vedenjskih vzorcev svojih sodelavcev vsak udeleženec izpolni vprašalnik in se tako nauči spoštovati in upoštevati njihove vedenjske vzorce.
 3. Na delavnici se učimo prilagajati vedenjskim vzorcem naših sodelavcev in govoriti 'njihov jezik', saj želimo pridobiti njihovo zaupanje, spoštovanje in boljše z njimi sodelovati.

4. Učimo se o tem, zakaj sta usklajenost in sodelovanje znotraj teama tako pomembna:
- Zakaj delovati kot team?
 - Kakšen team je lahko učinkovit?
 - Kako lahko razlike med nami doprinesejo k ustvarjanju dobro povezanega in usklajenega teama?
 - Kako se naučimo leteti kot jata gosi, ki predstavlja dober primer timskega dela ($1+1+1=5$)?
 - Učimo se sprejemati misli svojih sodelavcev, čeprav so drugačne od naših, kar vpliva na to, da postanemo tolerantnejši, delovno okolje je manj stresno, okrepijo se medosebni odnosi, pridobimo več zaupanja in osebnega zadovoljstva.
 - Ugotovimo, kako pomembno je timsko delo za osebni razvoj in uspešno ter kreativno osebnost.

Let jate: Vsako jesen lahko vidimo, kako jata gosi leti v južne kraje v obliki črke V. Ste že kdaj pomislili, zakaj tako letijo? Značilna V formacija omogoča pticam veliko večjo učinkovitost, še posebej pri daljših migracijah. Ko ptica zamahne s krili, ustvari vzgonski veter za ptico, ki ji neposredno sledi. S tem, ko letijo v obliki črke V, celotna jata leti 71 odstotkov hitreje, kot če bi vsaka ptica letela samostojno. Če gos izpade iz jate, takoj začuti močan udar vetra, saj ji prednja ptica ne zagotavlja več zaščite. Zato se takoj zopet vrne v jato.

Pri letenju pa ptice tudi čudovito sodelujejo in to je tisto, kar omogoči jatam prečkanje velikih razdalj. Ko se vodilna gos utruji, spusti naprej drugo gos, ki ima več energije in je močnejša. Gosi iz ozadja z glasovi spodbujajo tiste spredaj, da obdržijo svojo hitrost. V jati ne skrbi vsaka gos zase temveč si med seboj pomagajo. Če gos zboli ali pa je ranjena in izpade iz jate, jo dve gosi spremljata in ji pomagata pristati. Z njo ostaneta toliko časa, da je zopet sposobna leteti ali pa da umre. Šele takrat zopet vzletita sami ali pa se pridružita kakšni drugi jati.

Ta koncept je prav tako dobra prispodoba za sodelovanje med skupinami ljudi. Ljudje, ki so usmerjeni proti skupnemu cilju, lažje in bolje delajo zaradi zaupanja celotne skupine.

Zavedati se moramo pomembnosti sodelovanja in medsebojne pomoči, ne glede na to, ali v neki organizaciji delujemo kot vodje ali njim podrejeni. Naučiti se moramo medsebojnega sprejemanja in dajanja pomoči.

Kot ljudje smo soodvisni in si moramo pomagati pri izvajanju težkih nalog. Če bi bili bolj podobni jati gosi, bi drug drugemu bolj stali ob strani v dobrih in slabih trenutkih.

Refleksija:

- Ali sem dobil dovolj kakovostnega znanja o timskem delu in komunikaciji?
- Ali sem se naučil uporabljati preproste, vendar učinkovite metode za izboljšanje komunikacije?
- Ali mi je uspelo najti konkretne rešitve za komunikacijske izzive na poslovnem področju in v zasebnem življenju?
- Ali je delavnica v meni prebudila željo po reševanju problemov in konfliktov v zasebnem življenju?
- Ali znam sprejemati razlike med ljudmi in vsakega posameznika?
- Ali zaupam svojim sodelavcem?

(source: <http://www.vodja.net>)

3.18. Team building, razvoj socialnih veščin, povezovanje – Izlet

PODROČJE: team building, razvoj socialnih veščin, povezovanje

IME METODE: motivacijski izlet

Kategorija: sprostitiv in povezovanje

Namen: krepitev socialne mreže, pridobivanje novih znanj in širitev splošne razgledanosti

Trajanje: 1 dan

Material: prevozno sredstvo (avtobus), reklamno gradivo obiskanega kraja, znamenitosti kraja itd.

Lokacija: v prostoru in na prostem

Postopek:

Zjutraj se dobimo na dogovorjeni lokaciji, vstopimo v prevozno sredstvo, se odpravimo na namenjeno lokacijo, kjer si ogledamo predvidene znamenitosti. Med potjo se povezujemo z različnimi tehnikami in metodami: prepevamo, krajšamo si čas z pripovedovanjem anekdot. Na tem izletu bomo uvedli novo igro z namenom krepitev socialne mreže. Glede na namen igre uporabniki spreminjajo ustaljeni sedežni red vsakih deset minut in tako krepijo medsebojne odnose ter spoznavajo druge udeležence izleta, ki jih še ne poznajo, ali se z njimi drugače ne družijo toliko.

Po prihodu na dogovorjeno lokacijo s pomočjo vodičev in reklamnega materiala spoznavamo znamenitosti in širimo svoje znanje.

Po ogledu se vrnemo po drugi poti na prvotno lokacijo in skupaj spremljamo, kraje, skozi katere se vozimo. Na poti nazaj izvedemo tudi refleksijo.

Refleksija:

- Kako je bilo na izletu?
- Na kaj ste bili pozorni?
- Ali ste vsi sodelovali v aktivnostih?
- Kaj bi lahko naredili bolje?

3.19. Team building, razvoj socialnih veščin, povezovanje – Izdelovanje obeska za ključke iz blaga ali klobučevine

PODROČJE: timsko delo, razvoj ročnih spretnosti in veščin

IME IZDELKA: obesek za ključke iz blaga ali klobučevine

Kategorija: primerno za začetnike

Namen: spoznati različne tehnike: obrisovanje šablon, izrezovanje blaga in papirja, lepljenje različnih materialov itd., preizkušanje lastnih ročnih spretnosti, urjenje v natančnosti in nadgrajevanje lastne samoiniciativnosti, ohranjanje pozitivnega vzdušja in pristopa do dela, krepitev zdravih odnosov in komunikacije med posamezniki znotraj skupine, krepitev koncentracije in pozornosti

Trajanje: 2 uri

Material: papirnata šablona, svinčnik, škarje, klobučevina, blago, perlice, sukanec, šivanka, vrvica, svilen trak, sintetično polnilo, lepilo, rafija, deklaracije

Lokacija: delavnica

Postopek: Najprej se skupaj z uporabniki odločimo za vrsto obeska, ki ga bomo izdelali. Seznanimo jih z informacijo, da bomo izdelke, ki jih bomo izdelali, prodajali na stojnici. Z denarjem, ki ga bomo zaslužili, se bomo skupaj odpravili na izlet, morda piknik. Motivacija je ključnega pomena, saj neposredno vpliva na kakovost končnega izdelka.

Potek:

1. Papirnato šablono s svinčnikom prerišemo na blago ali klobučevino.
2. Narisano obliko izrežemo s škarjami.
3. Izdelek napolnimo s sintetičnim polnilom.
4. Izdelek, ki sedaj spominja na obesek za ključke, zašijemo po robovih.
5. Posamezne dele po potrebi zlepimo (ušesa, oči, rep itd.).
6. Izdelek opremimo z okrasnim svilenim trakom oz. vrvico, perlicami (šivanje, lepljenje, vezanje itd.).
7. Končni izdelek opremimo z deklaracijo, ki jo nanj privežemo z rafijo.

Povsem na koncu izdelku določimo ceno, ki je odvisna od materiala, ki smo ga porabili in časa, ki smo ga posvetili izdelavi obeska za ključke. Vsi skupaj se odpravimo na stojnico, kjer se izvaja prodaja najrazličnejših izdelkov iz podjetja.

Refleksija:

- Ali ste se s pomočjo vaje naučili kaj novega?
- Kako se počutite? Kako bi opisali svoje občutke?
- Kako bi opisali samoiniciativnost? Kako razumete to besedo?
- Kaj vas je motiviralo pri izdelavi izdelka?